

МАРІК

Пролог

На диво не ушкоджені вибухом і пожежею складні туристичні стільці він знайшов випадково, серед безладу розтровоєної вітрини невеликої крамнички, де ще на початку лютого продавали всіляке спорядження для мисливства й рибальства. Крамничка розташовувалася неподалік від його кварталу, у звичайнісінькій «трьошці», переробленій під нежитлове приміщення, на першому поверсі багатоквартирного будинку; зараз цей будинок був ущент зруйнований і вже без жодних ознак життя, з вибитими шибками та зі слідами пожежі, яка залишила по собі чорно-сині, як від газової гангрени, плями на стінах – од віконних провалів другого поверху до самого горища – і гідкий солодкувато-гнильний сморід.

«Гарна штука, – подумав він про стільці, намагаючись не дивитися на ці плями та стримуючи дихання, – в укритті комусь обов'язково знадобляться. Може, один узяти для себе? Буде на чому сидіти вдень, а вночі, якщо розкласти стілець поруч із лежаком,

на нього зручно класти окуляри та нотатник з олівцем... Так, один залишаю собі». А два інші він вирішив віддати молодій переляканій породіллі, імені якої не знав, отій, яка з'явилася із двома діточками в укритті декілька днів тому, – залишатися під обстрілами в пологовому будинку з величезними вікнами їй було лячно, та подрузі жіночки – Ані, яка із чоловіком доглядала за своєю паралізованою матусею.

Але коли він уже витягнув ті стільці з вітрини назовні та прилаштував один до одного так, щоби було зручніше нести, раптом відчув потилицею тяжкий, мов свинець, чужий погляд. Він озирнувся. Поруч, майже впритул до нього, нізвідки – немов з іншого виміру – матеріалізувалися три мовчазні постаті зі зброєю у військовому камуфляжному одязі. Два незнайомці – слов'янської зовнішності. Третій – кавказець у піжонських безпалих шкіряних рукавичках, які зазвичай чомусь називають тактичними, з розкішною бородою, що виблискувала графітом зі сріблом і шляхетно, мов коштовний чорний турмалін в оправі, лежала між складками шемагу кольору оливи, що прикривав шию свого господаря.

Належність військових визначити було не важко: вицвіла, захисного кольору кепка-«афганка» із бляшаною, ще радянських часів, червоною зіркою і біло-блакитні смуги десантного тільника під розстебнутим на грудях бушлатом найстаршого за віком, у кожного на лівому передпліччі – шеврони з російським триколом, до якого, нижче від червоної смуги, додано широку чорну, банти з «георгі-

ївських» стрічок на лівих плечових ременях-лямках плитоносок, а в одного на голові – червоно-чорна з білим хрестом низька папаха.

«Мабуть, це одна з передових розвідувальних груп деенерівців, – подумав він, з усіх сил намагаючись стримати тремтіння, що мимоволі, але досить помітно, охопило все тіло, – природний жах його, літнього чоловіка без зброї, перед апіорі ворожими “людьми з рушницями” особливих пояснень не вимагав. – Перевіряють, чи ще лишилися серед руїн люди. Усе так, як і казали з першого дня навали про зайд ті, хто хоч щось розуміли в їхній стратегії і тактиці: спершу вони, майже не рахуючи, скидають із літаків на обраний, згідно зі своїм людожерським планом, житловий квартал бомби, потім трощать будинки далекобійною артилерією, далі долучають до справи міномети й танки, ті б'ють по домівках упритул, прямим наведенням, і лише після, уже знищивши все живе й остаточно упевнившись у цьому за допомогою таких-от загонів, відправляють на штурм свою піхоту».

Кавказець зробив у його бік застережний жест розкритою назустріч правою долонею і приклав вказівний палець до свого рота, тобто наказав мовчати й не рухатися. «Козачок» у папасі криво, щирячи жовті нерівні зуби, посміхнувся і навіть знятий із запобіжника автомат. «Афганець» – мабуть, головний у цій трійці – хмуρο огледів його з голови до ніг, на мить затримав погляд на стільцях, які лежали на бруківці, і махнув головою: підходь до мене.

Він, незграбно ступаючи розкиданим вибухом камінням, наблизився. «Козачок» боляче впер дуло автомата, що моторошно смерділо горілим порохом, йому в груди. «Афганець» коротко спитав:

– Кто такой?

– Я – місцевий. Живу поряд.

– Документи якіє-то прі себе імеєш, местний? – смикнувши куточком рота, криво посміхнувся «афганець».

– Так, звісно, маю, – тремтячою рукою він поліз у внутрішню кишеню куртки. – Паспорт громадянина України.

– Гражданіна України, гаваріш? – обличчя «афганця» знову викривила презирлива гримаса. – А ваєнний білет гражданіна України тоже імеєш?

– Військового не маю, – він розвів руками. – Я пенсіонер.

– Панятна – укрофашист в запасе, – вишкірився «козачок».

– Скарее, в атставке, – похмуро поправив підлеглого «афганець».

– Єщо не савсем. Но эта – дело паправімое. Сейчас ми єму аканчательно белий білет на тот свет випішем, – «козачок» ворухнув дулом і повернувся до кавказця, який незворушно спостерігав за розвитком подій. – Да, Аслан?

– Не тебе решать, Жорік. Как командір скажет – так і будет, – зневажливо відповів «козачку» кавказець, смачно, з неприхованим презирством, сплюнув йому майже під ноги, неквапливо провів рукавич-

кою собі від підборіддя до шиї, ніби гладячи бороду, і мовчки, але запитально, подивився на «афганця».

«Афганець» відмахнувся:

– Не время. Рано. Я еще дапрос не закончил. Давай свой паспорт, старий, пасмотрім, что да как. І гаварі, что делал окала етаго дома? Вьол разведку? За нами следіл? Наверное, дед, на нациков із «Азова» работаєш? Не стыдно? С тваім-то... – «афганець» неквапливо перегорнув сторінки паспорта, прискіпливо, але з іронічною посмішкою мазнув поглядом по фотографії в документі і його обличчям, – Марк Александровіч, неарійскім бекграундом. Как-то некошерно виходіт. Не кажетсѧ?

– Яка розвідка? – його затрусило ще дужче. – Про що це ви? Домівку в мене розбило – бомба з літака поряд влучила. Меблі всі потрощило. Ось знайшов хоча би стільці, щоб було на чому в укритті сидіти.

– Где находітсѧ укритіє? Сколька вас в ньом? Воєнние єсть? І в глаза мне, в глаза сматрі! – погляд «афганця» став жорстким, як у бійцівського пса.

– Немає військових. Лише літні люди. І жінки з дітьми.

– Женціни? Ето – харашо. Красівіє среді ніх єсть? – зареготав «козачок».

– Закрой рот! – визвірився «афганець» на «козачка», запхав синю книжечку паспорта в кишеню, розстебнув свій командирський шкіряний планшет, дістав із нього й розгорнув аркуш мапи. – Смотрі внімательно, старий. Вот ізображон етот квартал. Вот дом с магазином, із котораго ти стулья скоммунізділ.